

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบุตร เพิ่มของสตรีไทย

นายมานพ เอื้อศีลามางคล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๐

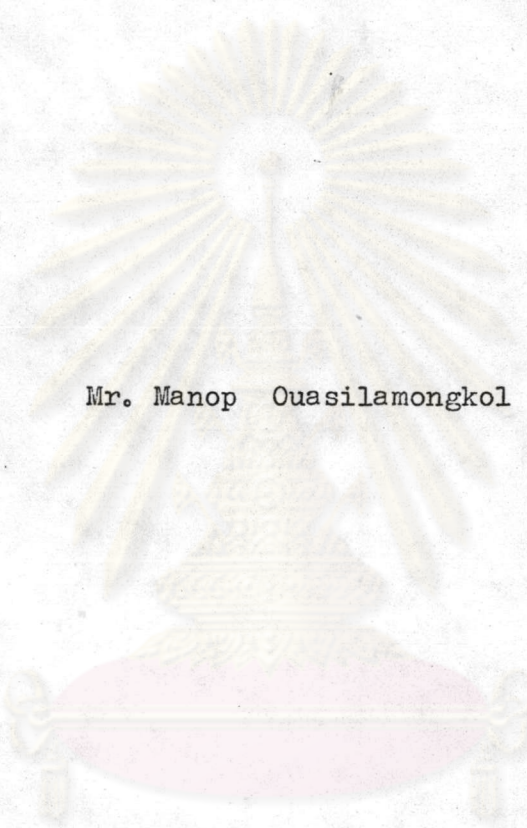
ISBN 974-568-266-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013085

10298629

FACTORS INFLUENCING THE DESIRE FOR ADDITIONAL CHILDREN
OF THAI WOMEN

Mr. Manop Ouasilamongkol

คุณยัวิทยทรัพย์ากร
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-568-266-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบุตร เข็มของสตรีไทย

โดย

นายมานพ เอื้อศิลามงคล

ภาควิชา

สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ นพวรรณ จงวัฒนา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Handwritten signature]

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Handwritten signature]

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พิเชต พิทักษ์เทพสมบัติ)

[Handwritten signature]

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ นพวรรณ จงวัฒนา)

[Handwritten signature]

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบุตรเพิ่มของสตรีไทย
 ชื่อนิสิต นายมานพ เอื้อศิลามงคล
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ นพวรรณ จงวัฒนา
 ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
 ปีการศึกษา ๒๕๓๐

บทคัดย่อ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งหมายที่จะศึกษาปัจจัยด้าน เศรษฐกิจ สังคม และประชากร ที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบุตรเพิ่มของสตรีไทย โดยศึกษาจากข้อมูลโครงการสำรวจภาวะคุมกำเนิดรอบที่สาม ดำเนินการสำรวจโดย สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สถาบันวิจัยทางประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล และกองอนามัยครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๗ ในการสำรวจตามโครงการนี้ ได้สัมภาษณ์สตรีที่สมรสแล้ว อายุระหว่าง ๑๕-๔๕ ปี

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบุตรเพิ่มของสตรีไทย โดยมียัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ได้แก่ ศาสนา การใช้การป้องกันการปฏิสนธิ และการตั้งครรภ์ กล่าวคือ สตรีที่นับถือศาสนาอิสลาม ต้องการบุตรเพิ่มมากกว่าสตรีที่ไม่นับถือศาสนาอิสลาม สตรีที่ไม่ใช้การป้องกันการปฏิสนธิ ต้องการบุตรเพิ่มมากกว่าสตรีที่กำลังใช้การป้องกันการปฏิสนธิ และสตรีที่กำลังตั้งครรภ์ ต้องการบุตรเพิ่มมากกว่าสตรีที่ไม่ได้ตั้งครรภ์

ในส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบุตรเพิ่มของสตรีไทย โดยมียัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ได้แก่ อาชีพ และการศึกษาของสตรี พบว่า สตรีที่ประกอบอาชีพที่ไม่ใช่เกษตรกร ต้องการบุตรเพิ่มมากกว่าสตรีที่ประกอบอาชีพเกษตรกร และสตรีที่มีการศึกษาสูง ต้องการบุตรเพิ่มมากกว่าสตรีที่มีการศึกษาต่ำ

สุดท้ายคือปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อความต้องการบุตรเพิ่มของสตรีไทย โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เขตที่อยู่อาศัย อายุแรกสมรส และความรู้เรื่องการป้องกันการปฏิสนธิ ซึ่งพบว่า สตรีที่อาศัยในเขตเมือง และเขตชนบท ต้องการบุตรเพิ่มไม่แตกต่างกัน สตรีที่มีอายุ

แรกสมรสสูง ต้องการบุตรเพิ่มมากกว่าสตรีที่อายุแรกสมรสต่ำ และสตรีที่ไม่มีความรู้เรื่องการ
ป้องกันการปฏิสนธิ ต้องการบุตรเพิ่มมากกว่าสตรีที่มีความรู้เรื่องการป้องกันการปฏิสนธิ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The study also indicates^e_x that occupation and educational attainment of women have significance relationship with the desire for additional children of Thai women, but the relationships do not agree with the hypothesis of this study. The findings show that the proportion of women who desire additional children of non-agricultural women and women who complete higher educational level are higher than agricultural women and women who have lower educational attainment respectively.

Further more, it was found that place of residence, age of first marriage, knowledge of contraception do not influence the desire for additional children of Thai women. The desire for additional children of women in urban area and rural area do not^o_x vary much as well as the difference in age at first marriage and knowledge of contraception.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
๑ บทนำ	๑
๒ แนวคิดและระเบียบวิธีวิจัย	๒๐
๓ การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๒
๔ สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๗๒
บรรณานุกรม	๗๔
ประวัติผู้เขียน	๗๘

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย
ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พิระสิทธิ์ คำนำณศิริ ผู้อำนวยการสำนักวิจัย
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ที่อนุญาตให้ใช้ข้อมูลโครงการสำรวจสภาวะคฤมาภิเษกที่สาม
ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ นพวรรณ จงวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำแนวทางในการศึกษาตั้งแต่เริ่มทำวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งสำเร็จสมบูรณ์
ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. งามพิศ สัตย์สงวน กรรมการสอบ
วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้วิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ คุณชัยวิทย์ วรสุตร คุณสากรล เขียวสกุล คุณคาราวรรณ เจียมเพิ่มพูน
คุณปราณี แหวนทองคำ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ทั้งในด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และการค้นหา
ข้อมูล

ท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และญาติ ๆ ที่ให้กำลังใจแก่ผู้เขียน
เสมอมา และมีส่วนช่วยสนับสนุนให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
มานพ เออติลามงคล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

๑. แสดงจำนวนตัวอย่างในโครงการสำรวจสภาวะคุ่มก่าเนิกรอบที่ ๓... ๒๓

๒. ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ถูกสัมภาษณ์
 จำแนกรายภาค ๒๔

๓. อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่สมรสแล้ว จำแนกตามอายุปัจจุบัน
 โดยเปรียบเทียบระหว่างการสำมะโนประชากร ปี พ.ศ. ๒๕๒๓
 การสำรวจสภาวะคุ่มก่าเนิกรอบที่หนึ่ง ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ รอบที่สอง
 ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ รอบที่สาม ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ๒๕

๔. อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่สมรสแล้ว อายุ ๑๕-๔๕ จำแนกรายภาค... ๓๐

๕. อัตราส่วนร้อยละของสถานภาพสมรสของสตรีที่สมรสแล้ว อายุ ๑๕-๔๕
 ปี จำแนกรายภาค ๓๑

๖. อัตราส่วนร้อยละของสตรีที่สมรสแล้ว จำแนกตามระดับการศึกษา และ
 รายภาค ๓๒

๗. อัตราส่วนร้อยละของอาชีพ และสถานภาพการทำงานของสตรีที่สมรส
 แล้ว อายุ ๑๕-๔๕ ปี จำแนกรายภาค ๓๓

๘. อัตราส่วนร้อยละของความต่องการบุตร เพิ่มจำแนกตามอาชีพของสตรี.. ๓๖

๙. อัตราส่วนร้อยละของความต่องการบุตร เพิ่ม จำแนกตามอาชีพและอายุ
 ปัจจุบันของสตรี ๓๗

๑๐. อัตราส่วนร้อยละของความต่องการบุตร เพิ่ม จำแนกตามอาชีพและ
 จำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันของสตรี ๓๘

๑๑. อัตราส่วนร้อยละของความต่องการบุตร เพิ่ม จำแนกตามระดับการศึกษา
 ของสตรี ๔๑

ตารางที่

๑๒.	อัตราส่วนร้อยละของความถี่ของการบุตรเพิ่ม จำแนกตามระดับการศึกษาและอายุปัจจุบันของสตรี	๕๒
๑๓.	อัตราส่วนร้อยละของความถี่ของการบุตรเพิ่ม จำแนกตามระดับการศึกษา และจำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันของสตรี	๕๔
๑๔.	อัตราส่วนร้อยละของความถี่ของการบุตรเพิ่ม จำแนกตามศาสนาของสตรี	๕๖
๑๕.	อัตราส่วนร้อยละของความถี่ของการบุตรเพิ่ม จำแนกตามศาสนาและอายุปัจจุบันของสตรี	๕๗
๑๖.	อัตราส่วนร้อยละของความถี่ของการบุตรเพิ่ม จำแนกตามศาสนาและจำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันของสตรี	๕๘
๑๗.	อัตราส่วนร้อยละของความถี่ของการบุตรเพิ่ม จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยของสตรี	๕๙
๑๘.	อัตราส่วนร้อยละของความถี่ของการบุตรเพิ่ม จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยและอายุปัจจุบันของสตรี	๕๒
๑๙.	อัตราส่วนร้อยละของความถี่ของการบุตรเพิ่ม จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยของสตรี และจำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันของสตรี	๕๔
๒๐.	อัตราส่วนร้อยละของความถี่ของการบุตรเพิ่ม จำแนกตามอายุแรกสมรสของสตรี	๕๖
๒๑.	อัตราส่วนร้อยละของความถี่ของการบุตรเพิ่ม จำแนกตามอายุแรกสมรสและอายุปัจจุบันของสตรี	๕๗
๒๒.	อัตราส่วนร้อยละของความถี่ของการบุตรเพิ่ม จำแนกตามอายุแรกสมรสและจำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบัน	๕๘
๒๓.	อัตราส่วนร้อยละของความถี่ของการบุตรเพิ่ม จำแนกตามการตั้งครรภ์	๖๑

ตารางที่

๒๔.	อัตราส่วนร้อยละของความต่องการบุตรเพิ่ม จำแนกตามการตั้งครรภ์ และอายุปัจจุบันของสตรี	๖๒
๒๕.	อัตราส่วนร้อยละของความต่องการบุตรเพิ่ม จำแนกตามการตั้งครรภ์ และจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบันของสตรี	๖๓
๒๖.	อัตราส่วนร้อยละของความต่องการบุตรเพิ่ม จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการ ป้องกันการปฏิสนธิของสตรี	๖๕
๒๗.	อัตราส่วนร้อยละของความต่องการบุตรเพิ่ม จำแนกตามการใช้การ ป้องกันการปฏิสนธิ	๖๗
๒๘.	อัตราส่วนร้อยละของความต่องการบุตรเพิ่ม จำแนกตามการใช้การ ป้องกันการปฏิสนธิ และอายุปัจจุบันของสตรี	๖๘
๒๙.	อัตราส่วนร้อยละของความต่องการบุตรเพิ่ม จำแนกตามการใช้การ ป้องกันการปฏิสนธิ และจำนวนบุตรที่มีชีวิตในปัจจุบันของสตรี	๖๙

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย